

att politiker är människor

Politiker är människor. Detta är en i svensk samhällsdebatt nästan helt ignorerad synpunkt. Skälet till den ignoransen är inte att den politiska journalistiken inte ägnar sig åt en höggradig personfixering. Ty så är förvisso fallet. Nej, skälet är att man sällan eller aldrig går längre än så.

Politik blir personfixerade maktspel. En bekväm journalistisk genre.

Politiker är alltså människor. Och de byråkrater som har så stor makt i verkligheten är också påtagligt mänskliga.

Det representativa politiska systemet beskrivs i alltför hög grad som ett SYSTEM med hög effektivitet, omänsklig effektivitet. Så är inte fallet. Politiker är ovanligt vanliga människor. Deras vidsynthet är definitivt inte större än deras väljares, ofta är den märkbart mindre.

Därför är det farligt för friheten om systemet påförs alltför mycket makt, alltför många beslut rörande medborgarna. Att man i hela västvärlden har starkt överbelastade, allt sämre fungerande politiska APPARATER är ingen hemlighet.

Men politiker är människor också i politikens vardag – inte blott som aktörer i det överbelastade systemet. Denna mänsklighet leder till felbedömningar av ett slag som kan te sig obegripliga för utomstående, för historieskrivarna.

Fall 1: När den första Fälldin-regeringen föll i oktober 1978 var hela den moderata ledningen fullständigt övertygad om att det skulle bildas en fp-m-regering. Två års bitvis psykisk tortyr i kärnkraftmanglandet med centern hade skapat en föreställning om att fp-m-alternativet var själv-

klart.

Jag minns väl den skarpa reaktion jag fick från moderatledningen när jag i den ledare jag skrev för Sydsvenskan direkt efter Fälldins besked pekade på den självklara utgången: en ren fp-regering. Före och efter krisperioden skulle detta tetsig lika parlamentariskt ofrånkomligt för maktörerna. Men då det hände var de uttröttade och förblindade av sitt eget önsketänkande.

Fall 2: När Fälldins andra regering föll i

våras. Då var fp-ledningen (och riksdagsgruppens dominerande röster) så uttröttade av regerandets mödor att man kunde tala om en sorts dödslängtan. Detta är faktiskt inte ett för starkt ord och det finns mycket i det som hänt under 1980 som gör att stämningen är begriplig – mänsklig!

Som människa orkar man inte hur mycket som helst. Inte ens om man är politiker. Detta är faktiskt inte ointressant.

Jan Erik Larsson

Med detta häfte följer ett inbetalningskort avseende prenumerationsavgiften **70:– kronor för år 1982**. (Prenumerationspris för pensionärer: **60:–**)